

Nr 120

Av herr Lundberg, om *provisoriskt tillägg till de allmänna barnbidragen.*

I statsverkspropositionen ställs i utsikt en sänkning av statsskatten. Ur konjunktur-, inflations- och andra synpunkter måste man ställa sig mycket tveksam till en sådan åtgärd, då läget är så ovisst, att de sparstimulerande och köpkraftsdämpande åtgärderna i övrigt anses bära kvarstå. I detta sammanhang bör erinras om att det ställts i utsikt en höjning av de kommunala ortsavdragen, vilket medför ett inkomstbortfall för kommunerna som staten skall kompensera; att stora kostnader för vetenskaplig forskning, sociala och kulturella reformer är för framtiden ofrånkomliga; att folkpensionärerna utöver kompensation för kostnadsstegringar och standardförbättring även behöver en allmän inkomstlyftning; att budgeten i framtiden måste få en vida större konjunkturstyrande uppgift än f. n. och att en ytterligare förbättring av de »familjevänliga» åtgärderna är dagsaktuell och kräver stora investeringar. Allt detta talar för att en sänkning av statsskatten måste betraktas som vansklig och att den borde uppskjutas till en tidpunkt, då en bättre överblick av läget än f. n. är möjlig.

Men om en skattesänkning ur andra synpunkter ändock trots allt anses bära verkställas, är det angeläget, att riksdagen mera tar hänsyn till syftet än formen för densamma. Ur denna synpunkt måste en generell höjning av de allmänna barnbidragen komma i förgrunden. Barnbidragen har stått stilla sedan 1947 och medfört att målsättningen för familjepolitiken icke har kunnat fullföljas. En generell skattesänkning för barnfamiljer inom de lägre inkomstgrupperna har ingen praktisk betydelse, under det att en uppräknig av barnbidragen blir en verklig lindring för familjerna.

I 1947 års proposition angav den dåvarande socialministern bl. a. som en målsättning, att »åtgärder för att underlätta barnfamiljernas ställning äro ett av de viktigaste leden i det sociala uppbyggnadsarbetet. Dylika åtgärder äro förestavade icke endast av befolkningspolitiska hänsyn — att säkerställa en kvantitativt och kvalitativt gynnsam utveckling av folkmängds-siffrorna och folkmaterialet — utan kanske än mera av sociala rättvisesynpunkter. Det kan icke anses rimligt, att de medborgare, som ägna tid och krafter åt omsorgen att fostra det växande släktet, som en följd därav skola nödgas — för sig och barnen — avstå från en levnadsstandard, som kan upprätthållas av dem som icke ha barn att försörja. Det mått av glädje och livslycka, som barnen regelmässigt skänka föräldrarna, kan icke rimligen anses kompensera de materiella umbärandena. Och framför allt med

hänsyn till barnen själva synas åtgärder för att på ett rättvisare sätt fördela barnkostnaderna vara högst motiverade.»

I SOU 1955: 29 anföres att »kostnaderna för de allmänna barnbidragen uppgår för närvarande till 520 milj. kronor per år. En höjning, som motsvarar den penningvärdeförsämring som ägt rum efter 1947, skulle innebära en uppräknig med 40 % eller från 290 kr. till 400 kr. per barn och år och medföra en kostnadsökning av ca 200 milj. kr. Om bidragen åter skulle höjas så att de hade samma utjämnande effekt som ursprungligen, dvs. utgöra samma andel av de faktiska barnkostnaderna som 1947, skulle bidraget per barn behöva öka med 65 % och bli 480 kr., vilket leder till en årlig kostnadsökning av 340 milj. kr».

Av det anförda framgår, att både målsättningen och det materiella värdet av barnbidragen alltsedan 1947 varit underkastade en försämringens lag. En hela landet omfattande undersökning bland kvinnor visar även, att en förbättring av barnbidragen är en förstahandsfråga. Familjeutredningens betänkande är föremål för remissbehandling, och detta material skall ytterligare övervägas för att läggas till grund för familjepolitikens utformning. En slutgiltig proposition kan inte föreläggas årets riksdag, och en höjning av barnbidragen skulle då tidigast kunna beslutas nästa år. Ett sådant fördröjande måste i hög grad betecknas som olyckligt, och starka skäl talar för att riksdagen genom ett provisorium redan i år söker förbättra barnbidragen.

Detta skulle kunna ske genom att riksdagen, därest den nu anser att utrymme för en skattesänkning föreligger, beslutar att skattesänkningen sker i den formen, att ett begränsat provisoriskt och generellt tillägg å de allmänna barnbidragen med exempelvis 60 kr. per barn skall utgå från den 1 juli 1956. Ett sådant beslut skulle innebära en utgiftsökning med ca 109 miljoner kronor. Detta begränsade tillägg skulle inte heller behöva föregripa Kungl. Maj:ts kommande förslag om familjepolitikens utformning.

I motsats till en generell skattesänkning, som måste innebära att de större inkomsttagarna, trots jämkade skatteskalor, kommer att i kronor få en betydligt större skattelättnad än de mindre inkomsttagarna, skulle detta även innebära en helt annan inriktning av den friställda köpkraften.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta att ett provisoriskt tillägg med 60 kr. per år och barn skall utgå å de allmänna barnbidragen från den 1 juli 1956 och att under femte huvudtiteln till Allmänna barnbidrag för budgetåret 1956/57 anvisas ett förslagsanslag av 635 miljoner kronor.

Stockholm i januari 1956

John Lundberg